

B.Com. Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov - 2024 (As Per Syllabus Year June-2016)
COST ACCOUNTING - 1(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ એક ઠક્કર કોન્ટ્રાક્ટરે રૂ. 5,00,000 ની કિંમતે એક કરાર લીધો, જેના પર તા. 01-04-2020 ના રોજ (૨૦) કામ શરૂ કર્યું. તેનું હિસાબી વર્ષ 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરું થાય છે. આ કરાર અંગે વર્ષ દરમિયાન તેણે રૂ. 1,30,000 નો માલસામાન મોકલ્યો અને મજૂરી ખર્ચ રૂ. 80,000 થયો. આ ઉપરાંત તેણે 01-04-2020 ના રોજ રૂ. 50,000 નાં ચંત્રો કરાર પર મોકલ્યાં હતાં. આ પૈકી રૂ. 8,000 નાં ચંત્રો તા. 01-07-2020 ના રોજ બીજા કરાર પર મોકલવામાં આવ્યાં હતાં. તા. 01-08-2020 ના રોજ રૂ. 9,000 ની કિંમતનાં ચંત્રો આગથી નાશ પામ્યાં, જે પૈકી વીમા કંપનીએ રૂ. 6,000 નો દાવો મંજૂર રાખ્યો. તા. 01-10-2020 ના રોજ રૂ. 3,000 નાં ચંત્રો રૂ. 2,800 માં વેચી દીધાં.

તા. 01-05-2020 ના રોજ રૂ. 5,000 નું એક ચંત્ર કરાર માટે ખાસ ખરીદવામાં આવ્યું હતું. આ ચંત્ર તા. 01-09-2020 ના રોજ રૂ. 3,000 ની કિંમતે વેચી દેવામાં આવ્યું. ચંત્ર પર વાર્ષિક 10% ધસારો ગણવામાં આવે છે.

વર્ષને અંતે પ્રમાણિત કામ રૂ. 3,00,000 નું હતું, જ્યારે હાથ પર માલસામાન રૂ. 10,000 નો હતો. કરાર આપનાર પ્રમાણિત કામના 80% જેટલી રોકડ આપે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી કરાર ખાતુ બનાવો અને અને નફા નુકસાન ખાતે જમા કરવાની રકમ ની ગણતરી બતાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ ઉમંગ લિમિટેડે એક કરાર રૂ. 17,50,000 માં લીધો હતો જે કરારની તારીખ 1-4-2024 હતી તારીખ 31-03-2025 ના રોજ નીચે મુજબ બાકીઓ હતી.

વિગતો	રકમ રૂ.
માલ સ્ટોક	17,500
ચંત્ર (ધસારા બાદ)	37,500
ચૂકવવાનો બાકી પગાર	10,000
કરાર આપનારનું ખાતું	3,00,000
બિન પ્રમાણિત કામ	45,000
ચાલુ કામ (અનામત નફો)	25,000

2024-25 ના વર્ષ દરમિયાન માહિતી નીચે મુજબ છે:

વિગતો	રકમ રૂ.
મોકલેલ માલ	2,25,000
ચૂકવેલ પગાર	85,000
અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	10,000
મોકલેલ ખાસ ચંત્ર (તા. 01-10-2024)	25,000
પરોક્ષ ખર્ચા	10,000
અન્ય ખર્ચા (જેમાં અન્ય કરારના રૂ.10,000 સામેલ છે)	25,000

સ્ટોર્સમાં માલ પરત	2,500
કરારના સ્થળથી ચોરાયેલ માલ	2,250
કરારની જગ્યાએ આગથી નાશ પામેલ ખાસ ચંત્ર (31-03-2025)	23,750

તારીખ 31-03-2025 ના રોજ બાકીઓ નીચે મુજબ હતી:

વિગતો	રકમ રૂ.
માલ સ્ટોક	7,500
ચૂકવવાનો બાકી પગાર	5,000
બીન પ્રમાણિત કામ	62,500
મળેલ રોકડ	5,00,000

દર વર્ષે પ્રમાણિત કામના 80% પ્રમાણે ઉમંગ લિમિટેડને રોકડ મળે છે. ચંત્ર પર ઘટતી જતી બાકીની રીતે 10% ઘસારો ગણાય છે.

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી 2024-2025 ના વર્ષ માટેનું કરાર ખાતુ તૈયાર કરો. નફો 2/3 મળેલ રોકડના ધોરણે નફા નુકસાન ખાતે લઈ જવાનો છે. તારીખ 31-03-2025 ના રોજ ચાલુ કામ ખાતાની બાકી પાકા સરવૈયામાં બતાવો.

પ્રશ્ન.૨ સતીશ લિ.ના પુસ્તકોમાંથી ઓક્ટોબર 2024 નીચેની વિગતો મળે છે,

(૨૦)

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
ભાડુ અને વેરા	1,000	પાવર - વીજળી	6,000
સુપરવિઝન	4,400	મિલકતનો વીમો	120

મિલકતની કિંમત પર વાર્ષિક 12% ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

વધારાની માહિતી:

	ઉત્પાદન વિભાગ		સેવા વિભાગ		
વિગત	A	B	C	D	E
મિલકત ની કિંમત રૂ.	16,000	8,000	14,000	10,000	12,000
કામદારોની સંખ્યા	150	100	75	100	125
રોકેલી જગ્યા (ચો.ફૂટ)	400	200	100	200	100
કિલો વોટ કલાકો	8,000	6,000	2,000	2,000	2,000
પ્રત્યક્ષ કામદારો કલાકો	5,000	5,000	-	-	-
માંગણી પત્રકની સંખ્યા	1000	300	-	-	-
પરોક્ષ માલ સામાન	560	280	340	700	320
પરોક્ષ મજૂરી	648	624	592	380	436

ઉપરોક્ત વિગતોમાંથી, ઉત્પાદન વિભાગ માટે પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાતનો દર શોધો. C, D, E સેવા વિભાગો અનુક્રમે ઓજાર, મરામત અને સંગ્રહ વિભાગો છે. ઓજાર અને મરામત વિભાગના ખર્ચની ફાળવણી કામદાર કલાકોના આધારે અને સંગ્રહ વિભાગના ખર્ચની ફાળવણી માંગણી પત્રક ની સંખ્યા ના આધારે કરવાની છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ જયા લિમિટેડ કંપનીમાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો A, B, અને C છે. ઉપરાંત બે સેવા વિભાગો X અને Y છે. માર્ચ, 2024 દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે.

વિગત	રકમ રૂ.
ભાડું - વેરા	38,000
વીજળી બતી	25,000
કેન્ટીન ખર્ચ	45,000
વીમો	15,000
પરોક્ષ મજૂરી	30,000
કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	12,500
ઘસારો	90,000
પાવર	1,12,500

અન્ય માહિતી:

વિગતો	ઉત્પાદન વિભાગ			સેવા વિભાગ	
	A	B	C	X	Y
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	45,000	37,500	30,000	22,500	15,000
ચંત્રની કિંમત (રૂ.)	6,00,000	4,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
વીજળી પોઈન્ટ્સ	60	40	40	30	30
ચંત્રના હોર્સ પાવર	60	60	30	-	-
રોકેલી જગ્યા (ચો.ફૂટ)	600	400	500	200	200
કામદારોની સંખ્યા	50	60	40	20	10

સેવા વિભાગો X અને Y નો લાભ અન્ય વિભાગોએ નીચે મુજબના પ્રમાણમાં લીધો છે.

વિગત	A	B	C	X	Y
વિભાગ - X	20%	30%	30%	-	20%
વિભાગ - Y	30%	30%	30%	10%	-

તૈયાર કરો:

- 1) પરોક્ષ ખર્ચોની જુદાજુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક.
- 2) સેવા વિભાગોના ખર્ચોની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે છેવટની ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક.

પ્રશ્ન.3 રૂપલ પ્રમાણ સમયના 80% સમયમાં એક કાર્ય પૂરું કરે છે જે માટે સમય વેતન કરતાં હેલ્સી યોજનામાં (૧૫) રૂ. 20 વધુ મળે છે. કલાકદીઠ વેતનનો દર રૂ. 10 છે. રોવેન યોજના મુજબ કુલ વેતન અને કલાકદીઠ વેતન દરની ગણતરી કરો:

અથવા

પ્રશ્ન.3 ભરત લિમિટેડમાં તા. 1લી જાન્યુઆરી, 2024 ના રોજ 765 કામદારો કામ કરતા હતા. તા. 30 મી જૂન, 2024 સુધીમાં 105 કામદારો કારખાનું છોડી ચાલ્યા ગયા હતા. જ્યારે 75 કામદારોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તા. 1લી જુલાઈ, 2024 અને 31મી ડિસેમ્બર 2024ના સમયગાળા દરમિયાન 90 કામદારો કારખાનું છોડી ચાલ્યા ગયા હતા અને 80 કામદારોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. (જે પૈકી 14 કામદારો વિસ્તરણ યોજના અંતર્ગત નીમવામાં આવ્યા હતા.)

પુનઃ સ્થાપના પદ્ધતિ મુજબ પ્રથમ છ માસ માટે તથા છૂટા થયેલા કામદારોની પદ્ધતિ મુજબ બાકીના છ માસ માટે મજૂર ફેરબદલી દર ગણો.

પ્રશ્ન.૪ રુદ્ર કંપની લિમિટેડ ખાસ ઉત્પાદન પેદાશ 'Sun' બાય પ્રોડક્ટસ નું ઉત્પાદન કરે છે. વર્ષ 2024 માટે (૧૫)
નીચેની વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી છે.

- 'Sun' બાય પ્રોડક્ટની માસિક માંગ - 1,200 એકમો
- દરેક વરદી મુકવાનો ખર્ચ રૂ. 225.
- એકમ દીઠ વાર્ષિક વહન ખર્ચ રૂ. 39.
- અઠવાડિક સામાન્ય વપરાશ 225 એકમો
- અઠવાડિક ઓછામાં ઓછો વપરાશ 150 એકમો
- પુનઃ વરદી સમય 1 થી 5 અઠવાડિયા.

ઉપરોક્તમાંથી ગણતરી કરો:

- (A) આર્થિક વરદી જથ્થો,
- (B) વર્ષમાં મૂકવાના ઓર્ડર ની સંખ્યા
- (C) પુનઃ વરદી સપાટી
- (D) ગુરુત્તમ સપાટી
- (E) લઘુત્તમ સપાટી
- (F) સલામતીજથ્થો,
- (G) સરેરાશ સ્ટોક સપાટી (આર્થિક વર્દી જથ્થાનેઆધારે)

અથવા

પ્રશ્ન.૪ (A) ધ્યાની મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપનીની નીચે દર્શાવેલ માહિતી પરથી ખૂટતી વિગતો શોધો. (૧૦)

વિગત	2023	2024
ખરીદી	રૂ.2,50,000	(?)
સરેરાશ સ્ટોક	રૂ.40,000	રૂ. 60,000
શરૂઆતનો સ્ટોક	રૂ.30,000	રૂ. 40,000
માલ સામાન ફેર બદલી દર	(?)	10 વખત

(B) ટ્રેકનોંધ લખો (કોઈ પણ એક). (૦૫)

- 1) આર્થિક વરદી જથ્થો
- 2) પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદાઓ
- 3) માલસામાન અંકુશના ઉદ્દેશો - હેતુઓ

ENGLISH VERSION

Que.1 The Thakkar contractor undertook a contract for Rs.5,00,000, the work on which (20)
commenced on 1-4-2020. He makes up his account to 31st December. The expenses relating
to this contract are Materials sent to site Rs.1,30,000 and Wages Rs. 80,000. Machinery
costing Rs. 50,000 have been sent on site on 1-4-2020. of these, machines of Rs. 8,000 were
sent to another contract on 1-7-2020, and machines worth Rs. 9,000 were burnt by fire on 1-
8-2020, for which the insurance company accepted a claim of Rs. 6,000. Machines costing
Rs. 3,000 were sold for Rs. 2,800 on 1-10-2020.

A machine costing Rs. 5,000 was specially purchased on 1-5-2020 which was sold
for Rs. 3,000 on 1-9-2020. Depreciation is charged at 10% p.a. on machinery.

The value of certified work at the end of the year was Rs. 3,00,000 and the
materials on hand was Rs. 10,000. The customer pays advance cash @ 80% of the work
certified.

Prepare Contract Account showing profit or loss to be transferred to Profit or Loss
Account.

OR

- Que.1 Umang Ltd. undertook a contract at a price of Rs. 17,50,000. The date of contract agreement was 1-4-2024. The balances as on 31-03-2025 were as under:

Particulars	Amt. Rs.
Material Stock	17,500
Plant (After Depreciation)	37,500
Salary due but not paid	10,000
Contractor's account	3,00,000
Uncertified work	45,000
Work-in-progress (reserved profit)	25,000

The following information is as under for the year 2024-2025:

Particulars	Amt. Rs.
Material Supplied	2,25,000
Salaries Paid	85,000
Other direct Expenses	10,000
Special Plant issued (Dt.1-10-2024)	25,000
Indirect Expenses	10,000
Other expenses (including Rs. 10,000 for other contract)	25,000
Materials returned to stores	2,500
Materials stolen away from site	2,250
Special Plant destroyed on account of fire at site (31-03-2025)	23,750

The following balances were as on 31-03-2025:

Particulars	Amt. Rs.
Material Stock	7,500
Unpaid Salaries	5,000
Uncertified Work	62,500
Cash received	5,00,000

Umang Ltd. received a sum of 80% of the work certified. Depreciation is calculated at 10% by diminishing balance method.

From the above information prepare Contract Account for the year 2024-2025. 2/3 profit on cash basis to be taken to P& L Account. Show the balance of work-in-progress in the balance sheet as on 31-03-2025.

- Que.2 Following details from the books of Satish Ltd. are available for October, 2024:

(20)

Particulars	Amt. Rs.	Particular	Amt. Rs.
Rent and Taxes	1,000	Power & Electricity	6,000
Supervision	4,400	Assets Insurance	120

Depreciation is charged at 12% p.a. on value of assets.

Additional information:

Particulars	Production Departments		Service Departments		
	A	B	C	D	E
Value of Assets (Rs.)	16,000	8,000	14,000	10,000	12,000
No. of Workers	150	100	75	100	125
Space Occupied (Sq. ft.)	400	200	100	200	100
Kilowatt hours	8,000	6,000	2,000	2,000	2,000
Direct Labour hours	5,000	5,000	-	-	-
No. of Material Requisition	1,000	300	-	-	-
Indirect materials (in Rs.)	560	280	340	700	320
Indirect Labour	648	624	592	380	436

From the above details, find out absorption rate of overheads for production departments. C, D, E service departments are Tools, Repairs and Storage departments respectively. Overheads of Tools and Repairs depts. are to be apportioned in the proportion of Direct Labour Hours and Storage dept. in the proportion of No. of materials requisition.

OR

- Que.2 The Jaya Ltd. has three Production Departments A, B and C and two Service Departments X and Y. For the Month of March 2024, department expenses are as under:

Particulars	Amt. Rs.	Particulars	Amt. Rs.
Rent and Taxes	38,000	Indirect Wages	30,000
General Lighting	25,000	Contribution to ESI	12,500
Canteen Expenses	45,000	Depreciation	90,000
Insurance	15,000	Power	1,12,500

Other Information:

Particulars	Production Departments			Service Departments	
	A	B	C	X	Y
Direct wages Rs.	45,000	37,500	30,000	22,500	15,000
Cost of machine (Rs.)	6,00,000	4,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
Lighting point	60	40	40	30	30
Horsepower of machine	60	60	30	-	-
Space Occupied (Sq. ft.)	600	400	500	200	200
No. of Workers	50	60	40	20	10

The benefit of service Dept. X and Y is derived by the other department in the following proportion.

Particulars	A	B	C	X	Y
Dept. X	20%	30%	30%	-	20%
Dept. Y	30%	30%	30%	10%	-

Prepare a statement showing:

- 1) Distribution of Overheads to various department and
- 2) Distribution of expenses of service department to Production Departments.

- Que.3 Rupal takes 80% of standard time to complete a job. For it she gets Rs. 20 more under Halsey plan than time wage system. Rs.10 is per hour rate of wages. Find out total wages and per hour effective rate of wages as per Rowan plan. (15)

OR

- Que.3 The number of workers in Bharat Ltd. was 765 on 1st January, 2024. The number of workers who left the factory were 105 upto 30th June, 2024 and new employees recruited were 75. Between 1st July, 2024 and 31st December, 2024, 90 workers left the factory and 80 workers were recruited (out of which 14 workers were recruited due to expansion scheme.

Calculate labour turnover rate by replacement method for first six months and by separation method for the remaining six months.

- Que.4 Rudra Co. Ltd. manufactures special product 'SUN' by product'. The following particulars were collected for the year 2024: (15)

- Monthly demand of SUN by product 1,200 units
- Cost of placing an order Rs. 225.
- Annual carrying cost per unit Rs. 39.
- Normal usage 225 units per week.
- Minimum usage 150 units per week.
- Re-order period 1 to 5 weeks.

Compute from the above:

(A) Economic Order Quantity	(B) Number of orders to be placed in a year
(C) Re-order level	(D) Maximum level
(E) Minimum level	(F) Safety stock level
(G) Average stock level (on the basis of EOQ)	

OR

- Que.4 (A) Find out the missing items of Dhyani Manufacturing Company (10)

Particulars	2023	2024
Purchases	Rs. 2,50,000	(?)
Average Stock	Rs. 40,000	Rs. 60,000
Opening stock	Rs. 30,000	Rs. 40,000
Stock Turnover	(?)	10 times

- (B) Write a short note (Any one) (05)
- 1) Economic Ordering Quantity (EOQ)
 - 2) Advantages of Costing
 - 3) Objectives of Material Control
